

Fængselsstyrelsens Aarbog 1903—04.

Kristiania 1907.

Aarbogen, der er udgivet af Expeditionschefen for Fængselsvæsenet, og som udgør et Led i Norges officielle Statistik, omhandler ligesom sine nærmeste to Forgængere ikke alene Landsfængslerne, men ogsaa Distriktsfængslerne, Hjælpefængslerne, Tinglagsarresterne, Tvangsarbejdshusene og Kriminalasylet. Desuden indeholder den Oplysninger om Fængselsvæsenet i Almindelighed, om Fangetransport og om Omsorgen for løsladte Fanger og giver saaledes en fuldstændig statistisk Oversigt over hele det norske Fængselsvæsen.

Stoffet er ordnet efter moderne Principper, saaledes at Aarbogen indeholder dels en Forvaltningsstatistik, dels en udførlig, paa Grundlag af Tællekort udarbejdet Fangestatistik.

En væsentlig Del af Beretningen omhandler Landsfængslerne, hvor der som bekendt udelukkende udstaas Strafarbejde, og som altsaa svarer til Strafanstalterne i Danmark, og denne Del af Aarbogen er ubetinget af størst Interesse.

I Landsfængslerne indsattes i Aaret 1903—04 600 Fanger, hvoraf dog kun 522 indkom efter Dom. Af de øvrige genindsattes 55 efter Løsladelse paa Prøve, medens 12 overførtes fra et Landsfængsel til et andet.

Fangernes Forhold har efter samtlige Direktørers Udtalelser i det hele været godt. Der indtraf ikke noget saa grovt Brud paa Disciplinen, at det havde strafferetlig Tiltale til Følge, og der fandt ikke fra selve Fængslerne nogen Undvigelse Sted. 5 Mandfanger, 1 i Bods-fængslet og 4 i Akershus Landsfængsel, har været belagt med Jern, dels for Undvigelsesforsøg og dels for voldsom Adfærd mod Opsynet. Det største Antal disciplinære Forseelser skete i Bods-fængslet, hvor ikke mindre end 14.7 pCt. af Aarets samlede Fangeantal blev straffet. I Akershus og Trondhjems Landsfængsler vare de tilsvarende Procenter 9.5 og 7.9. I Kvindefængslet var der derimod i Modsætning til, hvad der i Almindelighed finder Sted, meget faa disciplinære Overtrædelser, idet kun 4.1 pCt. af de i Aaret behandlede Fanger bleve straffede for saadanne. Korporlig Straf exekveredes kun i 4 Tilfælde, alle paa Mandfanger. — I Tabellen over disciplinære Forseelser og Revselsler findes en ret betydelig Uoverensstemmelse mellem Tallene paa begaaede Forseelser og ikendte Revselsler. I Bods-fængslet skete der saaledes 122 Forseelser, medens der blev dikteret 196 Revselsler. Det staar ikke Anmelderen klart, hvorpaa denne Forskel beror; maaske kan Grunden være den, at der er givet flere Revselsler for den samme Forseelse, men en forklarende Bemærkning herom kunde formentlig være ønskelig.

Angaaende Arbejdsvæsenet oplyses det, at Forsvarsdepartementet ved et Cirkulære har henledet en Række militære Myndigheders Opmærksomhed paa Arbejdsdriften i Akershus Landsfængsel. Hensigten hermed har formentlig været at gøre Skridt til i større Udstrækning end hidtil at benytte Fangearbejds-kraft til Udførelse af Arbejde efter Bestilling for forskellige Statsinstitutioner. Dette vil sikkert, hvis det gennemføres i større Omfang, blive en betydningsfuld Reform; thi det er uden Tvivl det hensigtsmæssigste og fordelagtigste at ordne Statsarbejdet i Fængsler paa denne Maade, da Statsdrift indrettet paa almindeligt

Salg paa Markedet, saaledes som det for en væsentlig Del finder Sted i Norge, har meget vanskeligt ved at konkurrere med den private Arbejdsdrift. Det ses da ogsaa af Aarbogen, at man, uagtet Anstalterne i Aarets Løb har bestræbt sig paa at formindske Beholdningerne af færdige Varer, ligger inde med meget store Partier af Fabrikata, der næppe ere lette at realisere. Værdien af disse beløb sig d. 31. Marts 1904 til ikke mindre end 273,599 Kr.

Sundhedstilstanden har i alle Landsfængslerne været god, i Bods-fængslet og i Landsfængslet for Kvinder endog ualmindelig god. Sygeprocenten var for Mænd 1.7 og for Kvinder 4.3. Til Sammenligning anføres, at de tilsvarende Procenter i de danske Strafanstalter i 1903—04 var for Mænd 1.9 og for Kvinder 5.9. Der døde i Aarets Løb kun to Fanger, begge Mænd.

Hvad Bygningsvæsenet angaar, er der ikke i det her omhandlede Aar foretaget videre omfattende Istandsættelser udover de sædvanlige aarlige Vedligeholdelsesarbejder. Det bør dog fremhæves, at der er bleven indlagt elektrisk Lys i Trondhjems Landsfængsel.

Det planlagte nye Landsfængsel er endnu ikke opført, uagtet Trangen til dette formentlig er meget stor. Dette faar man navnlig Indtrykket af ved den Omstændighed, at man i Akershus Landsfængsel ikke endnu er videre, end at Fangerne tilbringe Natten i fælles Sovelokaler. Præsten ved dette Fængsel betoner da ogsaa i sine Bemærkninger om Fangernes moralske og religiøse Tilstand det højst uheldige i dette Forhold.

Af den i Beretningen givne udførlige Tilbagefaldsstatistik skal her kun henpeges paa den Del, der omhandles i Tabel 26, idet denne er af størst Interesse. De andre Tilbagefaldstabeller omhandle de i Aaret fra 1ste April 1900 til 31te Marts 1901 løsladte Strafarbejdsfanger og disses Tilbagefald i de følgende 3 Aar. I et saa forholdsvis kort Aaremaal ske imidlertid ikke alle Tilbagefald, der ville finde Sted, og de meddelte Recidivprocenter ere der-

for for smaa. Tabel Nr. 26 omhandler derimod Tilbagefaldet af de fra Landsfængslerne i 1892—93 løsladte i de efterfølgende 10 Aar, en Periode, der er tilstrækkelig lang til at give en, i hvert Fald tilnærmelsesvis rigtig Tilbagefaldsprocent. Af de i det nævnte Aar løsladte 311 Mænd faldt tilbage 142 eller 47.7 pCt. og af 66 løsladte Kvinder 12 eller 18.2 pCt. De tilsvarende Tal for den samme Periode i Danmark var efter den danske Beretning for 1903—04 36.4 pCt. for Mænd og 30.6 for Kvinder.

Antallet af Fanger, der i Aarets Løb blev løsladt paa Prøve, var 273, nemlig 256 Mænd og 17 Kvinder, men en meget betydelig Del af de Fanger, der havde afsonet $\frac{2}{3}$ og mindst 6 Maaneder af Straffen, nemlig 151 eller 123 Mænd og 28 Kvinder, blev holdt tilbage til Afsoning af den fulde Straffetid. De forskellige Aarsager til, at der blev taget Beslutning om ikke at løslade disse Fanger paa Prøve, fremgaar af følgende:

12	Md.	»	Kv.	ønskede at forblive hele Straffetiden i Fængslet,
9	»	»	»	kunde der ikke skaffes Arbejde,
12	»	27	»	vilde sandsynligvis ikke ernære sig paa redelig Vis,
10	»	1	»	havde udvist daarligt Forhold i Fængslet,
73	»	»	»	havde tidligere været løsladt paa Prøve uden at bestaa denne,
4	»	»	»	antoges at have opholdt sig for kort Tid i Strafanstalten,
3	»	»	»	kunde ikke løslades paa Grund af Sygdom.

Ialt 123 Md. 28 Kv.

De tilsvarende Tal for de nærmest forudgaaende 10 Aar vare følgende:

for 1901—02..... 32 Md. 17 Kv.

» 1902—03..... 102 » 24 »

Det synes herefter, som om Tilbøjeligheden til at anvende Løsladelse paa Prøve, efterhaanden som Resul-

taterne af denne viser sig, bliver mindre og mindre, hvilket formentlig ogsaa er ganske berettiget. Det fremgaar ikke af Aarbogen, hvormange Fanger der nu i det hele er genindsat efter Løsladelse paa Prøve, efter at denne Straffelømpelse er indført i Norge, men derimod udviser Aarbogen, at der i Aaret 1903—04 efter saadan Løsladelse genindsattes 52 Md. og 3 Kv. til Afsoning af Resten af Straffetiden, medens der af Personer, der tidligere havde været løsladte paa Prøve, efter ny Dom indsattes 98 Md. og 1 Kv. Herefter er det næppe usandsynligt, at man i Norge, saaledes som det er sket i andre Lande, vil komme til det Resultat, at Løsladelse paa Prøve overfor et stort Antal Ejendomsforbrydere er ganske uden Virkning.

Udgiften til Driften af Landsfængslerne udgjorde i det hele 680,411 Kr. Af denne dækkedes 353,843 Kr. ved Tilskud af Statskassen, 313,345 Kr. ved Indtægt af Arbejdsdriften og Resten ved forskellige mindre Indtægter. For én Fange var den aarlige Udgift 781 Kr. 52 Øre, hvoraf Statskassen udrede 536 Kr. 30 Øre. I de danske Strafanstalter var i det her omhandlede Aar Gennemsnitsudgiften pr. Fange 693 Kr. 1 Øre og Statens Tilskud pr. Fange 583 Kr. 95 Øre.

Med Hensyn til Distriktsfængsler og Hjælpefængsler oplyser Aarbogen, at der i Aarets Løb er foretaget forberedende Arbejder til Iværksættelse af Lovens Bestemmelse om Statens Overtagelse af disse Fængslers Forvaltning, hvilken Overtagelse i Følge Resolution af 9de Marts 1904 skulde ske fra 1ste April s. A. Paa Grund af denne Omordning omfatter Aarbogen for Distrikts- og Hjælpefængslernes Vedkommende 5 Kvartaler, nemlig Kalenderaaret 1903 og 1ste Kvartal 1904.

Angaaende Fangeantallet i Distriktsfængslerne hedder det i Aarbogen, at der ikke haves Materiale til en nøjagtig Beregning af det virkelige Antal fængslede Personer, og at en og samme Person, forsaavidt han er overgaaet fra Varetægtsfængsel til Strafafsoning, eller hvis han flere Gange

i Driftsaaret har hensiddet i Fængsel, ved Optællingen er medregnet 2 eller flere Gange. En Reform paa dette Omraade kunde — som tidligere berørt her i Tidsskriftet — formentlig være ønskelig.

Hvad Fangernes Forhold angaar, oplyses det fra Kristiania Distriktsfængsel, at der paa et samlet Antal af 7,854 Fanger kun er anvendt 6 disciplinære Straffe i Løbet af Aaret, hvilke Straffe endda vare meget lemfældige, idet de bestod i mørk Celle fra 6 til 8 Timer. Trods dette mærkelig ringe Antal Revselsers har der dog fundet ret alvorlige Forseelser Sted, idet det ses, at 7 Fanger for Voldsomhed eller Anfald paa Opsynet i Beretningsperioden har været belagt med Jern eller Tvangstrøje. I de øvrige Distriktsfængsler blev der tildelt ialt 7 Fanger Revselsers, hvoraf, saavidt det kan ses, 2 bestod i korporlig Straf.

I 39 Distriktsfængsler har Fangerne været sysselsatte med Arbejde, medens der i de øvrige 15 Fængsler ikke i nævneværdig Udstrækning har været Anledning dertil.

I samtlige 5 Tvangsarbejdshuse var det daglige Gennemsnitsantal af Tvangsarbejdere i Kalenderaaret 1903 243.7 Md. og 81.4 Kv. Størstedelen af de indsatte, nemlig 72.9 pCt. Md. og 98.4 pCt. Kv., var ørkesløse og drikkældige.

Kriminalasylet har i 1903—04 haft en Belægning af 32 syge, idet der d. 1ste April 1903 var 29 og i Aarets Løb indkom 3. I Driftsaaret udskreves 4, 1 som helbredet, 2 i Bedring og 1 uhelbredet, saaledes at der ved Aarets Slutning var 28 syge. I Modsætning til, hvad man efter Beskaffenheden af de i Asylet behandlede Individier skulde antage, synes Forholdene i dette at have været meget rolige, idet der ikke i Aaret har været anvendt Tvangsmidler, ligesom der heller ikke i Beretningen findes nogen Udtalelse om, at Hævdelsen af den fornødne Orden blandt de indlagte har medført særlige Vanskeligheder. —

V. From.